

Sygn. akt II Ca 544/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Grzegorz Ślęzak
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz (spr.) SSO Ewa Tomczyk
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko T. F.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 20 kwietnia 2015 roku, sygn. akt I C 2072/14

oddala apelację.

Stanisław Łęgosz Grzegorz Ślęzak Ewa Tomczyk

Sygn. akt II Ca 544/15

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedzibą w W. domagał się od pozwanej T. F. zasądzenia kwoty 890,54 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2014 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2015 roku, w sprawie I C 2072/14, Sąd Rejonowy w Radomsku:

- zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 890,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2014 roku do dnia 20 kwietnia 2015 roku;
- zasądzoną w punkcie pierwszym należność główną w wysokości 890,54 zł rozłożył na dziewięć rat miesięcznych, w tym pierwsza rata w kwocie 90,54 zł, zaś kolejne osiem rat w kwocie po 100,00 zł, wszystkie raty płatne do dnia 25 każdego miesiąca począwszy od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się wyroku — z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowa płatności którejkolwiek z rat;
- oddalił powództwo o odsetki w pozostałym zakresie;

4. nie obciążył pozwanej T. F. kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 sierpnia 2008 roku pozwana T. F. zawarła z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą we W. umowę numer (...) o przyznanie limitu kredytowego oraz o wydanie i korzystanie z karty kredytowej (...). Na mocy przedmiotowej umowy bank przyznał jej limit kredytowy do kwoty 700 złotych, którego wykorzystanie było możliwe poprzez dokonywanie transakcji gotówkowych oraz bezgotówkowych przy użyciu karty kredytowej (...).

Zgodnie z treścią § 5 ust. 1 umowy spłata limitu kredytowego miała następować w okresach miesięcznych poprzez dokonywanie przez posiadacza rachunku kredytowego spłat, których wysokość i termin będą określone w wyciągu z rachunku generowanym każdego 15 dnia miesiąca i wysyłanym na adres korespondencyjny posiadacza rachunku kredytowego, a za dzień spłaty uznaje się 20 dzień od daty generowania wyciągu. W myśl § 5 ust. 3 brak wymaganej spłaty minimalnej w terminie określonym na wyciągu powoduje naliczenie odsetek od kapitału przeterminowanego i stanowi podstawę do wszczęcia działań interwencyjnych związanych z dochodzeniem spłaty zobowiązań. Stopa odsetek od zadłużenia przeterminowanego ma charakter zmienny i jest równa czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego obowiązującej na dzień powstania zadłużenia przeterminowanego. Zmiana tej stopy następuje w przypadku zmiany stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. W myśl § 5 ust. 4 umowy posiadacz rachunku kredytowego zobowiązuje się pokryć wszelkie uzasadnione koszty związane z dochodzeniem spłaty zobowiązań wynikających z umowy limitu, na które składają się koszty telefonicznych upomnień, listownych wezwań i zawiadomień wysyłanych do posiadacza rachunku kredytowego, wyjazdów interwencyjnych oraz opłata za przekroczenie przyznanego limitu kredytowego, koszty postępowania egzekucyjnego, w tym koszty sądowe i komornicze. Wysokość tych kosztów została określona w załączniku do umowy. Pozwana korzystała z karty kredytowej. Ponieważ pozwana nie wywiązała się z warunków, jakie nakładała na nią umowa o przyznanie limitu kredytowego i o wydanie i korzystanie z karty kredytowej, umowa ta została wypowiedziana.

Następnie w dniu 20 kwietnia 2010 roku wystawiony został przeciwko pozwanej bankowy tytuł egzekucyjny, któremu postanowieniem z dnia 29 lipca 2010 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt I Co 2316/10 Sąd Rejonowy w Radomsku I Wydział Cywilny nadał klauzulę wykonalności.

Następnie na podstawie umowy przelewu wierzytelności zawartej pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą we W. a powodem (...) z siedzibą we W. w dniu (...) roku powód stał się nabywcą wierzytelności przysługującej (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą we W. w stosunku do pozwanej, wynikającej z umowy numer (...) o przyznanie limitu kredytowego oraz o wydanie i korzystanie z karty kredytowej (...).

Pozwana T. F. utrzymuje się jedynie z emerytury, której wysokość wynosi - po potrąceniach komorniczych - 650 złotych. Pozwana zamieszkuje wraz z córką, zięciem i trojgiem ich dzieci. Pozwana uiszcza czynsz za mieszkanie, którego wysokość wynosi 600 złotych, przy czym pozwana uiszcza 300 złotych, gdyż otrzymuje 300 złotych dofinansowania do czynszu z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Spłaca też zaległość za mieszkanie. Córka pozwanej zarabia około 1.200 złotych, zaś jej zięć 200-300 złotych tygodniowo, jednakże muszą z tego utrzymać siebie i trójkę dzieci, dodatkowo córka pozwanej opłaca także opłaty za energię elektryczną oraz gaz.

W ocenie Sądu Rejonowego w powództwo podlega uwzględnieniu - pozwana uznała powództwo w całości. Uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności materialnej pozwanego, który za zasadne uznaje zarówno roszczenie powoda, jak i przyznaje uzasadniające je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne, a w konsekwencji godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego żądanie pozwu .

Zgodnie z brzmieniem art. 213 § 2 k.p.c., Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W niniejszej sprawie Sąd uznał, że uznanie powództwa przez pozwaną nie jest sprzeczne z prawem ani zasadami współżycia społecznego, ani też nie zmierza do obejścia prawa, a tym samym jest dopuszczalne.

Podczas rozprawy w dniu 20 kwietnia 2015 roku pozwana wniosła o rozłożenie przypadającej od niej na rzecz powoda należności na raty. Wskazała, że byłaby w stanie uiszczać raty w wysokości maksymalnie 100-150 złotych miesięcznie. Sąd uwzględnił powyższy wniosek o rozłożenie na raty przypadającej od niej należności. Sąd miał tutaj na względzie okoliczność, że znaczna wysokość należności w stosunku do wysokości dochodów pozwanej stanowi duże obciążenie finansowe, a rozłożenie należności na raty jest usprawiedliwione trudną sytuacją materialną pozwanej. Sąd miał na uwadze fakt, że pozwana utrzymuje się tylko z emerytury, której wysokość wynosi 650 złotych po potrąceniach komorniczych, z czego pozwana musi uiszczać czynsz za mieszkanie w wysokości 300 złotych, spłaca też zaległość za mieszkanie. W tej sytuacji, przy osiąganych dochodach i ponoszonych obciążeniach finansowych uznał, że pozwana nie ma możliwości jednorazowej spłaty całej należności przypadającej na rzecz powoda. W związku z tym rozłożył pozwanej przypadającą od niej należność na 9 rat, w tym pierwsza rata w wysokości 90,54 złote, zaś następne 8 rat w równej wysokości po 100 złotych, uwzględniając deklarację pozwanej zgodnie z którą jest ona w stanie uiszczać raty w wysokości maksymalnej po 100-150 złotych miesięcznie. Sąd oznaczył zarazem termin płatności rat oraz zastrzegł odsetki ustawowe na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Jednocześnie Sąd oznaczył termin końcowy płatności odsetek od należności zasądzonej w punkcie 1 wyroku, oznaczając go na dzień wydania wyroku, mając na względzie treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 roku, zgodnie z którą rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (uchwała SN z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, OSNC 2007/10/147). W związku z powyższym w punkcie 3 wyroku Sąd oddalił powództwo o odsetki w pozostałym zakresie.

Jednocześnie na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył pozwanej kosztami procesu na rzecz powoda, kierując się opisaną powyżej sytuacją materialną pozwanej oraz znaczną wysokością kosztów procesu, stanowiącą blisko 1/4 zasądzonej na rzecz powoda należności. Przy dochodach wynoszących 650 złotych oraz obowiązku regulowania rat należności głównej w wysokości po 100 złotych miesięcznie, pozwanej pozostanie na utrzymanie kwota 550 złotych miesięcznie, z której musi jeszcze opłacić czynsz w wysokości 300 złotych i utrzymać się przez cały miesiąc, co - nawet przy prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego z córką, zięciem i trojgiem ich dzieci - wydaje się i tak trudne. Te okoliczności w ocenie Sądu uzasadniają odstąpienie od obciążenia pozwanej kosztami procesu. Sąd miał również na uwadze okoliczność, że odstąpienie od obciążenia pozwanej kosztami procesu umożliwi jej wywiązywanie się z nałożonego na nią obowiązku regulowania rat orzeczonych w niniejszym wyroku i uczyni realną spłatę należności na rzecz powoda zasądzonych w niniejszym wyroku.

Od powyższego wyroku w części dotyczącej rozłożenia płatności na raty, oddalającej powództwo co do odsetek od dnia 21 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz rozstrzygającej o kosztach procesu apelację złożył powód. Zarzucił w niej:

I. naruszenie prawa materialnego mające wpływ na wynik postępowania poprzez niewłaściwe stosowanie art. 320 k.p.c. poprzez rozłożenie zasądzzonego świadczenia na miesięczne raty podczas, gdy brak było podstaw do rozłożenia zasądzonej kwoty na raty, gdyż nie zachodziły w niniejszym postępowaniu szczególnie uzasadnione okoliczności które prowadziły do przyjęcia, iż zasadnym jest rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty.

II. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na wynik postępowania, a mianowicie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów polegające na takiej ocenie dowodów w niniejszej sprawie, która doprowadziła do przyjęcia, iż zasadnym jest rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty;

2. art. 102 k.p.c. poprzez uznanie, iż w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadnionych wypadek, który skutkuje możliwością zwolnienia strony przeciwnej od kosztów procesu podczas, gdy sama sytuacja ekonomiczna strony pozwanej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia z obowiązku zwrotu kosztów procesu powodowi.

Wskazując na powyższe apelujący wnosil o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 poprzez jego uchylenie;
2. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3 poprzez zasądzenie od pozwanej j na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty 890,54 od dnia 21 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty;
3. zasądzenie od pozwanej na rzecz zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za postępowanie przed sądem pierwszej instancji oraz sądem drugiej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona a podniesione w niej zarzuty są chybione.

Przepis art. 320 k.p.c. upoważnia sąd orzekający do wzięcia pod rozwagę przy wydawaniu wyroku, czy jego orzeczenie będzie mogło być wykonane bez potrzeby prowadzenia egzekucji, zwłaszcza czy pozwany będzie w stanie spłacić zasądzone świadczenie jednorazowo. Przesłanką zastosowania tego przepisu jest ustalenie, że w danej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, decydują o tym okoliczności konkretnej sprawy. W zasadzie chodzi o okoliczności dotyczące pozwanego dłużnika, jego sytuację osobistą i majątkową, finansową i rodzinną, które powodują, że nierealne jest spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądzonego roszczenia. W judykaturze Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że przepis art. 320 k.p.c. - pomimo zamieszczenia go w Kodeksie postępowania cywilnego - ma równocześnie cechy normy materialnoprawnej. W uzasadnieniu tego stanowiska przyjmuje się, że przepis art. 320 k.p.c. określa szczególną regułę wyrokowania, dotyczącą przedmiotu orzekania, dającą sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanego, w zakresie czasu wykonania wyroku, a interesów powoda przez uniknięcie bezskutecznej egzekucji. Mimo umiejscowienia go wśród przepisów postępowania, ma on charakter materialnoprawny, ponieważ modyfikuje treść łączącego strony stosunku cywilnoprawnego, w odniesieniu do sposobu i terminu spełnienia świadczenia przez pozwanego i w tym zakresie jest konstytutywny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r. V CSK 302/13, niepubl.). Rozłożenie na raty świadczenia pieniężnego zależy od zaistnienia szczególnie uzasadnionych wypadków w sferze majątkowej, które powinna wykazać osoba zobowiązana do świadczenia. Pozwana w przedmiotowej sprawie wykazała, że ze względu na swoją sytuację osobistą, finansową i rodzinną nie ma realnych możliwości jednorazowo spełnić zasądzone świadczenie. Dlatego też sąd pierwszej instancji prawidłowo skorzystał z możliwości jaką daje przepis art. 320 kpc, rozkładając płatność należności na raty. Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia w myśl jednolitego stanowiska judykatury, powołanego w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia jest to, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat.

Sąd pierwszej instancji wyrokując w sprawie nie naruszył zatem wskazanych w apelacji przepisów art. 320 kpc jak i 233§1kpc

Również zawarte w wyroku rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie narusza przepisu art. 102kpc. Sposób skorzystania z art. 102 kpc jest suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tego sądu należy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstąpienie od obowiązku ponoszenia kosztów procesu. Zakwalifikowanie przypadku jako szczególnie uzasadnionego wymaga rozważenia całokształtu okoliczności faktycznych sprawy. Ingerencja w to uprawnienie, w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia od rozstrzygnięcia o kosztach procesu, następuje jedynie w sytuacji stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (post. SN z 15.6.2011 r., V CZ 23/11, Legalis). Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie jednak nie zachodzi.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385kpc apelację oddalił.

SSO Grzegorz Ślęzak

SSO Stanisław Łęgosz SSO Ewa Tomczyk